

PROGRAMMA 2020
WASH & Learn
OEGANDA

Dit is wat Simavi doet

Simavi werkt aan een gezond leven voor iedereen. Een goede gezondheid is de basis van alles. Alleen met een goede gezondheid kun je je eigen positie verbeteren en de armoedespiraal doorbreken.

Onze specifieke focus ligt op vrouwen en meisjes in Afrika en Azië. Zij staan door gebrek aan veilig drinkwater, sanitatie en hygiëne en de huidige status van hun seksuele en reproductieve gezondheid – zowel letterlijk als figuurlijk – achteraan in de rij. Door vrouwen zowel sociaal als economisch krachtiger te maken, zijn zij beter in staat hun recht op een gezond leven na te streven. Omgekeerd stelt een goede gezondheid vrouwen in staat hun sociale- en economische positie te versterken. Dit versterkt de gemeenschap als geheel, en maakt uiteindelijk een gezond leven voor iedereen mogelijk.

Wij werken aan vijf specifieke aspecten van gezondheid:

- 1.** kennis over **hygiëne** ter voorkoming van de verspreiding van ziektes;
- 2.** toegang tot **veilig drinkwater** en goede **sanitaire voorzieningen** dicht bij huis of school, zodat vrouwen en meisjes veilig en in beslotenheid hun behoefte kunnen doen;

Investeren in de gezondheid van vrouwen en meisjes is investeren in de hele gemeenschap

- 3.** toegang tot **goede gezondheidszorg** om te zorgen **voor gezonde zwangerschappen** en een goede start voor pasgeborenen;
- 4.** creëren van **menstruele gezondheid** zodat vrouwen en meisjes ongesteld kunnen zijn zonder hun waardigheid te verliezen. Denk hierbij aan toegang tot maandverband en toiletten op school, zodat ze ook tijdens hun menstruatie gewoon naar school kunnen gaan;
- 5. lichamelijke integriteit:** als vrouwen en meisjes weten wat hun rechten zijn en kennis hebben over hun eigen lichaam kunnen ze geïnformeerde keuzes maken over hun gezondheid en leven.

Simavi bestaat inmiddels 95 jaar, en die rijkdom aan ervaring nemen we mee in onze werkzaamheden. De basis blijft hetzelfde: onze overtuiging dat iedereen, waar dan ook ter wereld, recht heeft op een gezond leven.

Onze aanpak

Simavi werkt aan duurzame verandering. We werken vrijwel uitsluitend met lokale partners en betrekken vrouwen, meisjes en hun gemeenschap van begin af aan bij onze aanpak. Zo bepalen we samen wat zij nodig hebben.

We versterken de positie van vrouwen door middel van kennis en training en verbeterde toegang tot zorg. Daarnaast werken we samen met (lokale) autoriteiten, gemeenschapsleiders, scholen, huishoudens en ondernemers en betrekken we ze in het verbeteren van hygiëne en goede gezondheidszorg.

Ieder programma van Simavi bestaat uit drie kernelementen:

1 Voorlichting en educatie. Het begint met kennis van en bewustwording over WASH (Water, Sanitatie, Hygiëne) en SRGR (Seksuele en Reproductieve Gezondheid en Rechten), zodat iedereen bewuste keuzes kan maken over hun eigen lichaam en weet hoe zij goed voor zichzelf kunnen zorgen.

2 Support voor het maken van je eigen keuzes. Kennis alleen is niet voldoende. Het gaat ook om het bespreekbaar maken van taboes en het wegnemen van culturele barrières bij gemeenschapsleiders, partners en invloedrijke personen. Hierdoor creëren we ruimte voor iedereen om haar/zijn eigen keuzes te maken over gezondheid en leven. Daarnaast moeten wetten en beleid je ook in staat stellen om de kennis daadwerkelijk toe te kunnen passen. Indien dit niet het geval is, zal Simavi bijvoorbeeld lobbyactiviteiten van partners ondersteunen.

3 Bevorderen van toegang tot publieke voorzieningen, diensten en producten. Naast kennis en support heb je ook daadwerkelijk toegang nodig tot publieke diensten en voorzieningen. Zijn voorzieningen als schoon drinkwater of goede prenatale zorg onvoldoende aanwezig, dan ondersteunt Simavi interventies van partners die gericht zijn op het verwezenlijken van deze diensten en voorzieningen.

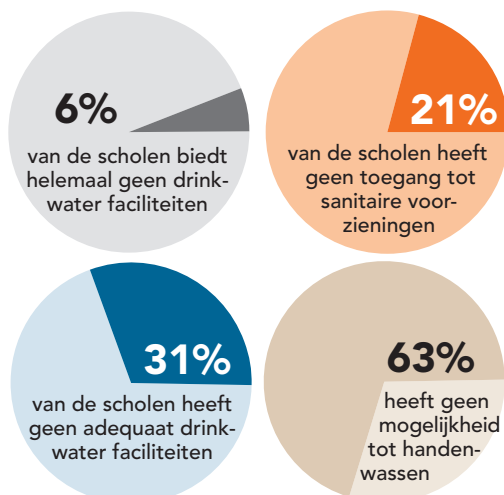

Het probleem in Oeganda

Op dit moment leven veel meisjes en vrouwen in Oeganda, zowel fysiek als emotioneel, in een achterstandspositie. Met name de huidige staat van WASH-faciliteiten en de matige SRGR-voorlichting op scholen dragen hieraan bij.

Het ontbreken van schone en veilige toiletten zorgen voor een hoge absentie van meisjes, vooral tijdens de menstruatie, wat leidt tot slechtere prestaties. Dit zorgt er vervolgens weer voor dat meisjes een achterstand oplopen. Dit alles versterkt de afhankelijkheid van meisjes en vrouwen van mannen, waardoor de kans op onderdrukking en mishandeling toeneemt.

Huidige status WASH voorzieningen op basisscholen in Oeganda

>> Handen wassen wordt verder beperkt tot gebrekkige aanwezigheid van zeep

(bron: JMP WASH in School data Uganda, 2018)

WASH op scholen

Veel scholen halen de nationale standaarden omtrent WASH niet. Elke school zou toegang moeten hebben tot veilig drinkwater binnen 500 meter en er zou 1 voorziening om handen te wassen per 40 leerlingen moeten zijn. Een groot probleem is het slechte onderhoud van de faciliteiten, met name het systeem voor opvang en filtering van regenwater. Daarnaast spelen slecht datamanagement en de lage investering in de infrastructuur voor WASH een rol.

Oeganda in cijfers

Oeganda, een land in Oost Afrika met ongeveer 43 miljoen inwoners, wordt geconfronteerd met problemen zoals grootschalige armoede, snelle bevolkingsgroei, lage alfabetisering en een groot aantal hiv/aidsinfecties. Met een gemiddeld bruto nationaal inkomen per capita van \$1752 is Oeganda één van de armere landen van Afrika. Vrouwen worden harder getroffen door de armoede dan mannen en deze kloof ontstaat al op jonge leeftijd. Analfabetisme is vooral onder vrouwen hoog. Door de snelle bevolkingsgroei - de fertiliteit is gemiddeld 5,3 kinderen per vrouw - heeft Oeganda ook een hele jonge bevolking: 48% van de bevolking is jonger dan 15 jaar.

(bron: CIA World Factbook Uganda: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/ug.html>)

De huidige status in de Bunyangabu and Kabarole districten

In juni 2020 hebben onze lokale partners een *Rapid Survey* uitgevoerd om de WASH status te onderzoeken in de scholen en gebieden waar we voorzien te werken. Hieruit blijkt dat er weinig aandacht is voor een gezonde en hygiënische manier van omgaan met menstruatie en dat er een gebrek is aan kennis en begrip over hygiëne tijdens de menstruatie bij jongens en meisjes. Bovendien is er een gebrek aan producten zoals maandverband, waardoor er gezondheidsproblemen ontstaan en meisjes tijdens de menstruatie niet naar school gaan.

Bij de bezochte scholen blijkt SRGR te ontbreken in het curriculum van de school. Veel meisjes in het gebied worden hierdoor slachtoffer van kindhuwelijken en tienerzwangerschappen omdat ze niet weten hoe ze zich kunnen beschermen tegen

zwangerschap. Ook de sociale normen en tradities in deze gebieden zijn niet in het voordeel van meisjes en vrouwen. Het is gebruikelijk dat meisjes op jonge leeftijd trouwen en dat vrouwen niet dezelfde rechten hebben als mannen, bijvoorbeeld over het huwelijk of eigendom.

The COVID-19 pandemie

Naast het bovenstaande zien we dat de COVID-19 pandemie de ongelijkheid van meisjes en vrouwen verergert. Ter voorkoming van de verspreiding van het virus zijn veel scholen sinds 20 maart 2020 gesloten. 15 miljoen kinderen gaan hierdoor niet naar school en lopen zo een hoger risico op het ervaren van geweld, exploitatie en misbruik. De effecten worden nu al waargenomen in de cijfers omtrent tienerzwangerschappen, deze lopen sterk op.

De COVID-19 situatie versterkt het van belang van een goede WASH-situatie bij kinderen thuis. Maar op dit moment hebben 34 miljoen Oegandezen, op een totale populatie van 43 miljoen, geen faciliteiten om thuis de handen te wassen. In Bunyangabu en Kabarole heeft maar 14,8% van de huishoudens een handwas faciliteit tot hun beschikking.

Leren van het verleden: WASH & Learn 2016-2019

In de periode 2016-2019 zijn door Simavi en haar lokale partners het WASH & Learn programma uitgevoerd op 47 scholen, waarvan 26 scholen in Uganda. Onze belangrijkste resultaten staan hier beschreven.

Het *Learn* component van het programma heeft twee waardevolle inzichten opgeleverd die van invloed waren op de resultaten van het programma: een risicobeoordeling en kostenherstelplan met betrekking tot WASH-faciliteiten per school en de *School Health Clubs*.

- Het kostenherstelplan en de risicobeoordeling zorgen ervoor dat scholen vooruitplannen in het gebruik en onderhoud van WASH-faciliteiten en zo de duurzaamheid vergroten.
- Bij de *School Health Clubs* zijn groepen leerlingen binnen de school ambassadeur voor WASH. Zij verspreiden hun kennis door middel van liedjes en toneel. Naast het creëren van duurzaamheid van het programma binnen de school, worden ze ook een link tussen de school en de omliggende gebieden. Op deze manier zijn de leerlingen *change agents* in de gemeenschappen.

Resultaten van WASH & Learn 2016-2019

- Geïmplementeerd in 47 scholen
- Bereik: 32.677 leerlingen en leraren
- Meer meisjes aangemeld op school
- Verbeterde schoolresultaten van leerlingen door minder ziekte
- Verbetering in de WASH status in omliggende gemeenschappen

Met de geleerde lessen naar de toekomst

Er zijn nog veel meer scholen en leerlingen die steun nodig hebben, zeker tijdens de COVID-19 pandemie. Daarom willen we graag starten met de volgende fase van het WASH & Learn programma.

Simavi wil het WASH & Learn programma implementeren in de Bunyangabu en Kabarole districten in West-Oeganda. In deze districten zijn er veel scholen zonder voldoende water, sanitatie en hygiëne faciliteiten, waardoor veel meisjes van school gaan wanneer ze ongesteld worden. Op basis van een *rapid assessment* hebben de partners deze gebieden geselecteerd, in overleg met de lokale overheid.

Simavi wil met dit programma de positie van meisjes tussen 10 en 16 jaar te verbeteren. Wij willen met dit programma schoolabsentie en -uitval van meisjes verlagen en de kans dat zij het basisonderwijs afmaken vergroten. Zij zullen hierdoor beter voorbereid zijn op hun toekomst. Zo willen wij bijdragen aan het verkleinen van de achterstandspositie van de vrouw in deze gebieden.

We willen de komende 3 jaar werken in 12 nieuwe scholen. Deze scholen vallen qua WASH-faciliteiten, met 200 leerlingen per toilet, ver onder de nationale standaard. Bovendien zijn de toiletten slecht onderhouden, zijn er weinig tot geen faciliteiten om je handen te wassen en is zeep vaak niet aanwezig, wat met name tijdens de COVID-19 pandemie veel zorgen baart. We kunnen op deze scholen het verschil maken voor 8500 leerlingen, waarvan 4200 meisjes.

LONG TERM IMPACT:

Meisjes en vrouwen in de Bunyangabu en Kabarole districten in Oeganda zijn in staat om zowel op school als in hun leefgemeenschap hun hygiëne te verbeteren, hebben toegang tot duurzaam drinkwater en sanitaire voorzieningen, en kunnen geïnformeerde beslissingen maken over hun gezondheid.

Daarnaast willen we in het WASH & Learn programma ook onderzoeken hoe we onze WASH-aanpak kunnen verspreiden onder de lokale overheidsinstanties, zodat de impact van het programma verder kan reiken dan alleen onze target scholen.

Algemene strategie en activiteiten WASH & Learn

Het WASH & Learn programma zal zich met name focussen op **Menstrual Health**, zodat meisjes tijdens hun menstruatie gewoon deel kunnen nemen aan het dagelijks leven en naar school gaan zonder schaamte of risico's voor de gezondheid. We zorgen ervoor dat er op de scholen veilige en gender-sensitieve WASH-faciliteiten zijn, we werken aan het wegnemen van taboes en mythes rondom menstruatie en zorgen voor seksuele voorlichting.

Het programma heeft een **geïntegreerde WASH-benadering** waarin verschillende problemen met betrekking tot wateraanvoer, sanitaire voorzieningen en hygiënisch gedrag in een keer aangepakt worden. Op de scholen bouwen we sanitaire voorzieningen en zetten we *School Health Clubs* op en we werken met de omliggende leefgemeenschappen aan het verbeteren van hygiënisch gedrag en toiletbezoek. Op dit moment geven we extra aandacht in onze boodschap aan het belang van handen wassen in verband met de **COVID-19 pandemie**.

We creëren een positieve en ondersteunende **relatie met alle stakeholders** om er zeker van te zijn dat de WASH-faciliteiten correct gebruikt en onderhouden worden. Daarnaast richten we ons ook op die groepen die moeilijk te bereiken zijn, de meest gemarginaliseerde groepen in de maatschappij niet, zodat we niemand achterlaten.

De activiteiten in detail

Dit is wat we gaan doen binnen WASH & Learn.

DOELSTELLING 1:

Het verbeteren van WASH in de scholen door middel van effectief management

- Het programma betreft lokale autoriteiten zodat zij hun rol spelen in de waarborging van toereikende WASH-faciliteiten in de scholen.
- We zorgen voor medefinanciering van lokale stakeholders van ten minste 25% om door middel van eigendom inzet te garanderen.
- Er wordt per school een risicoanalyse, mitigatieplan en kostenherstelplan opgesteld.

DOELSTELLING 2:

Het verbeteren van sanitatie in scholen en hun leefgemeenschappen.

- We bouwen inclusieve, gender-sensitieve en veilige WASH-faciliteiten in de scholen: latrines voor jongens en meisjes, mogelijkheid tot handen wassen op meerdere plekken in de school en installeren van regenwatertanks met waterfilters.
- We werken met lokale ondernemers om de WASH-faciliteiten te bouwen in de scholen, maar ook om hen te leren hoe de faciliteiten te repareren en onderhouden.
- In de omliggende gemeenschappen worden speciale activiteiten georganiseerd om bewustzijn te creëren van het belang van betere sanitatie en hygiëne.
- Radiocampagnes worden gemaakt over WASH en over COVID-19. Aangezien veel mensen toegang hebben tot de radio is dit nog steeds een van de meest effectieve manieren om mensen te bereiken.

DOELSTELLING 3:

Het verminderen van schooluitval van meisjes en het verbeteren van hun zelfvertrouwen en schoolresultaten

- Het programma implementeert *School Health Clubs* op de scholen, gerund door meisjes. De clubs leiden jonge WASH-ambassadeurs op die de activiteiten op school voortzetten. De clubs verspreiden de boodschap over hygiëne zodat minder meisjes ziek worden. Daarnaast geeft het ambassadeurschap meisjes een verantwoordelijkheidsgevoel waardoor hun zelfvertrouwen groeit.

- Deze clubs en de ambassadeurs zorgen ook voor link tussen scholen en hun omliggende leefgemeenschappen. De meisjes worden zo een belangrijke bron van informatie voor de gemeenschappen en ontvangen hiervoor veel waardering.

DOELSTELLING 4:

Er wordt actief gewerkt met vrouwen in de omgeving van scholen om hun sociale en economische status te verbeteren.

- Het programma werkt met vrouwen- en moedergroepen om hen in staat te stellen om (wasbaar) maandverband te maken. Dit helpt niet alleen de meiden om geen lesdag meer te missen, maar het levert ook inkomen op voor het gezin.
- We zetten een lesprogramma op om zelf vloeibare zeep te maken, wat ook tijdens de COVID-19 pandemie van belang is ter voorkoming van het oplopen van het virus.
- De vrouwen- en moedergroepen worden tegelijkertijd getraind in zakelijke kennis en cijfer- en administratieve vaardigheden zodat ze deze producten kunnen verkopen om hun familie te kunnen ondersteunen. Ook zijn de vrouwen- en moedergroepen een spaargroep met een spaarplan, om te zorgen dat deze vrouwen een spaarpotje achter de hand hebben.

DOELSTELLING 5:

Innovatie- en leertraject

- Bij aanvang wordt er een leerplan gemaakt waarbij alle partners hun eigen leerambities voor het programma kenbaar maken en hun eigen expertise gebieden in kaart brengen. Aan de hand van dit plan wordt er jaarlijks een planning gemaakt met passende trainingen en (online) sessies waarbij Simavi en partners hun eigen expertise delen
- De lokale partners worden uitgedaagd om ook buiten de bestaande WASH kaders te denken, en waar relevant ook nieuwe ideeën te implementeren. Hiervoor zal ook lokale innovatie expertise worden ingezet en mogelijk werken we met aanvullende partners.

Beoogde resultaten van WASH & Learn Oeganda

- 8.500 leerlingen van 12 scholen profiteren van betere WASH-voorzieningen, waaronder 4.200 meisjes.
- 1.800 leerlingen (meisjes en jongens vanaf 10 jaar) zijn voorgelicht over SRGR, inclusief menstruatie en hygiëne.
- 240 trainers (peer educators, moeders, leraren, lokale gezondheidsmedewerkers) zijn opgeleid in het geven van SRGR en WASH-voorlichting.
- 12 *School Health Clubs* met een focus op vrouwelijk leiderschap opgezet, waarbij hygiëne wordt gepromoot en goed gebruik van WASH-voorzieningen wordt gemonitord.
- 12 scholen hebben een risico- en onderhoudsplan

om te zorgen dat de nieuwe WASH-faciliteiten op een duurzame manier kunnen worden gebruikt, ook na het programma.

- 12 vrouwengroepen opgericht die wasbaar maandverband en vloeibare zeep produceren en verkopen en voorlichting geven over water, sanitatie en hygiëne.
- 25.000 mensen in de omliggende gemeenschappen zijn zich bewust van het belang van schoon drinkwater, toegang tot een toilet en het belang van hygiëne.
- Vanuit het innovatie en leertraject worden er naar verwachting vier keer per jaar gerichte leersessies georganiseerd, met een follow-up traject (hoe brengen we de lessen in de praktijk). Ook verwachten we dat er in Oeganda twee nieuwe concepten in de praktijk gebracht zullen worden. De uitkomsten van WASH & Learn zullen worden gedocumenteerd in *learning briefs* – welke ook in de vorige fase erg bruikbaar zijn gebleken.

Stappenplan en tijdsplanning

De lokale partners JESE en HEWASA zullen elk op 6 scholen gaan werken de komende 3 jaar, waarbij ze per jaar in 2 scholen zullen werken.

Samenwerking met lokale partners

Voor de uitvoering van dit programma werken we samen met lokale partners waar we al een lange relatie mee hebben en kunnen dus bouwen op ervaringen en geleerde lessen uit het verleden.

Joint Effort to Save the Environment (JESE)

JESE werkt op het gebied van WASH en *Natural Resource en Agriculture*. Hierdoor is JESE in staat een link te maken tussen WASH en klimaatverandering. Dit is van belang om het WASH-programma op een duurzame manier te implementeren. JESE

heeft een *gender officer* in dienst die ervoor zorgt dat in alle programma's goed na wordt gedacht over de verhoudingen tussen vrouwen en mannen.

Caritas Fort Portal - HEWASA (HEWASA)

HEWASA heeft veel ervaring op het gebied van WASH, met name op het gebied van infrastructuur, werken met lokale ondernemers en financiers en op het gebied van lobby en belangenbehartiging. Daarnaast heeft HEWASA veel ervaring in het werken met vrouwengroepen.

Budget

WASH & Learn programma 2020

Het totale budget voor WASH & Learn in Oeganda is € 505.000. De Raad van Toezicht van Simavi heeft bovenstaand voorstel goedgekeurd en staat garant voor eventueel uitvallen van overige cofinanciering, vanuit eigen reserves.

Budget item	Totaal
Lokale partner kosten	
Doelstelling 1: Het verbeteren van WASH in de scholen door middel van effectief management	€ 53.933
Doelstelling 2: Het verbeteren van sanitatie oplossen van problemen met betrekking tot sanitatie in scholen en hun leefgemeenschappen.	€ 122.166
Doelstelling 3: Het verminderen van schooluitval van meisjes en het verbeteren van hun zelfvertrouwen en schoolresultaten	€ 47.430
Doelstelling 4: Er wordt actief gewerkt met vrouwen in de omgeving van scholen om hun sociale en economische status te verbeteren.	€ 42.315
Doelstelling 5: Innovatie- en leertraject (inclusief kosten voor de lokale coördinator)	€ 54.826
Lokale partner personeelskosten	€ 72.174
Lokale partner operationele kosten	€ 23.991
Eindevaluatie	€ 5.000
Totaal Oeganda partners & kosten	€ 421.835
Simavi kosten	
Programma management/monitoring/supervisie en capaciteitsversterking van de lokale partners	€ 52.813
Technische Assistentie SRGR/Menstrual Health	€ 4.915
PME ondersteuning inclusief baseline/eind evaluatie	€ 12.288
Financieel management en communicatie	€ 7.150
Reis en verblijf jaarlijkse veldbezoek	€ 6.000
Totaal Simavi	€ 83.165
Total WASH & Learn Programma	€ 505.000